

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ AÇISINDAN YABANCI STK'LARIN KAYIT SÜREÇLERİ

Örgütlenme Özgürlüğü Açısından Yabancı STK'ların Kayıt Süreçleri bilgi notunda, örgütlenme özgürlüğü hakkı ve STK'ların kayıt olması ile ilgili uluslararası normlar ve standartlar çerçevesinde dikkate alınması önerilen temel ilkelere yer verilmiştir. Metinde, Türkiye'deki Yabancı STK'ların kayıt ve faaliyet süreçlerine dair değerlendirme ile beraber karşılaştırmalı olarak Batı Balkan ülkeleri, Amerika, Belçika ve Bulgaristan'daki mevcut yasal durum ve uygulamalar da ele alınmıştır.

@tusev @stkizleme #tusevatolye
facebook.com/tusevtr

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ AÇISINDAN YABANCI STK'LARIN KAYIT SÜREÇLERİ

STK'ların Kayıt Süreçlerine Dair Uluslararası Standartlar

Örgütlenme özgürlüğü hakkı, uluslararası insan hakları hukuku koruması altında olan temel haklardan biridir. Uluslararası ve bölgesel düzeyde bağlayıcı veya tavsiye niteliğinde olan İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (UDHR)¹, Siyasi ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi (ICCPR)² ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)³ örgütlenme özgürlüğü hakkını garanti altına alan hükümler içermektedir.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)'in hazırladığı “Örgütlenme Özgürlüğü için Rehber” ulusal otoriteler tarafından gözetilmesi gereken asgari şartları ortaya koymaktadır.⁴ AGİT ve Avrupa Konseyi bölgesinde, birçok ülkede STK'lar için kayıt süreci öngörülüyor olsa da, bazı ülkelerde bu sürece dair usuller örgütlenme özgürlüğünün kullanımını teşvik edici bir nitelikte değildir. Özgürlüğün kullanımının önündeki engeller şunlardır: kayıt sürecinin açık olmaması, çok fazla belge istenmesi, yüksek kayıt ücretleri, kayıt yapan kurumlara çok geniş takdir yetkileri tanınması, kayıt sürecinin çok uzun sürmesi. Bunların yanı sıra, vatandaşlık ve oturma şartı aranması gibi diğer kurallar da ilgili ülke vatandaşı olmayanların ve yabancı STK'ların örgütlenme özgürlüğü haklarını kullanmaları noktasında engel teşkil etmektedir.

AGİT'in hazırladığı Örgütlenme Özgürlüğü için Rehber'e göre “STK'ların kaydı ve bildirimler” başlıklı bölümde yer alan aşağıdaki standartlar STK'lar, onların şubeleri, yabancı STK'lar, STK'ların açtığı şube ve temsilcilikler ile STK ağı için de eşit şekilde uygulanmalıdır.

- 1- Yasalar bildirim veya kayıt sürecini olduğunca basit olarak tanımlamalı ve bu süreçler diğer tür kurumlar (örneğin şirketler) için tanımlananlardan daha zor olmamalıdır.** Örneğin kayıt ücreti konulmasının kar amacı gütmeyen kuruluşların örgütlenme özgürlüklerini kullanımlarını teşvik edip etmediği yönünden sonuçları göz önüne alınmalıdır. Kayıt sürecini teşvik eden ve makul bir kayıt ücreti belirlenmelidir.
- 2- Kayıt süreci için gereken belgeler açıkça yasada belirtilmeli ve istenilen belgeler fazla sayıda olmamalıdır.** Genel olarak, kuruluş bildirgesi, tüzük, (eğer varsa) kayıt ücretinin ödendiğini gösteren belge ve STK'nın kurucuları ile ilgili ayrıntılı bilgiler yeterli olmalıdır. Tüzük ile beraber üye listesi, kurucuların mal varlıkları, kira kontratı gibi ayrıntılara dair belgeler talep edilmemelidir.
- 3- STK'nın amaçları ve ismi dışında, çok istisnai durumlar hariç, kayıt için yetkili makama sunulan belgelerin mahiyeti incelemeye tabi olmamalıdır.** Kayıt işlemi için, sadece STK'ların resmi gereklilikleri yerine getirip getirmediği değerlendirilmelidir.
- 4- Başkalarının haklarına zarar vermiyor, yanıltıcı bir durum (bir kamu kurumunun organı zannedilmesi gibi) ve başka bir kuruluş ile karıştırılma gibi bir durum yaratmıyor ise STK'ların kullanmak istediği isimler ile ilgili yasal bir sınırlama olmamalıdır.** STK'ların faaliyet alanları ile ilgili coğrafi bir kısıtlama getirilmemeli ve kayıt işlemiyle ilgili tüm işlem, usul ve kurallar ülkenin her yerinde aynı şekilde uygulanmalıdır.

1 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilmiştir. Madde 20/1: 1) Herkes, barış içinde toplanma ve örgütlenme hakkına sahiptir.

2 16 Aralık 1966'da kabul edilmiştir ve 23 Mart 1976'da yürürlüğe girmiştir. Türkiye'nin 23 Eylül 2003'te onayladığı Sözleşmenin Madde 22/1 örgütlenme özgürlüğü hakkını korur: “1. Herkes başkalarıyla bir araya gelerek örgütlenme özgürlüğü hakkına sahiptir; bu hak, kendi menfaatlerini korumak için sendika kurma ve sendikaya katılma hakkını da içerir.”

3 4 Kasım 1950 tarihinde kabul edilmiş ve 3 Eylül 1953'de yürürlüğe girmiştir. Türkiye'de 18 Mart 1954 tarihinde onaylanan AİHS'in Madde 11/1 örgütlenme özgürlüğü hakkını korumaktadır: “1. Herkes asayiş bozmayan toplantılar yapmak, dernek kurmak, ayrıca çıkarlarını korumak için başkalarıyla birlikte sendikalar kurmak ve sendikalara katılmak haklarına sahiptir.”

4 Bu rehber, AGİT Demokrasi Kurumları ve İnsan Hakları Şubesi (ODIHR) ve Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Hukuk Yoluya Demokrasi Komisyonu (Venedik Komisyonu) tarafından geliştirilmiştir. Rehber, yasa koyucular için örgütlenme özgürlüğü hakkının garanti altına alınması ve uygulanmasına destek sağlamak üzere oluşturulmuş bir yönerge niteliğindedir. Erişim Tarihi: Mart, 27 2015. <http://www.osce.org/odihr/132371>

- 5- **İlgili kamu kuruluşu kayıt başvurularını yalnızca eksik belge veya imza gibi teknik konular için değerlendirmeli; eksik belge tespit edilmesi durumunda başvuru sahibine bu belgelerle ilgili yönlendirme yaparak, belgelerin tamamlanması için makul bir süre tanımalıdır.** Bu süre içinde ilgili kuruluş kayıt olmadan faaliyet göstermeye devam edebilmelidir.
- 6- **Kayıt sürecinin tamamlanması gecikmeye uğramamalı ve birkaç hafta içerisinde kararlaştırılmalıdır.**
- 7- **Kayıt yapmaktan sorumlu kamu kuruluşu, başvuruyu reddettiği durumlarda kararın gerekçelerini ayrıntılı şekilde gösteren yazılı bir açıklama sunmalıdır.** Bu sebepler ilgili yasanın belirttiği sebeplerin ötesine geçmemelidir. Yasada belirtilen reddetme sebepleri uluslararası insan hakları standartları ile uyumlu olmalı; başvurunun reddedilmesi durumu ancak uluslararası standartlarla veya bu standartlarla uyumlu ulusal mevzuatla tanımlanan formalitelere uygunsuzluğun varlığı veya kabul edilemez amaç veya isimlerin kullanılmasıyla kısıtlı olmalıdır.
- 8- **STK'ların başvurularının reddedilmesi veya başvuruların makul bir tarih aralığı içinde değerlendirilmemesi durumunda temyiz için bağımsız ve tarafsız mahkemelere başvurulmasının önü açık olmalıdır.** Formaliteler yerine getirilmediği için reddedilen başvurular için tekrar başvurma hakkı sağlanmalıdır.
- 9- **Kamu tarafından kayıtlı STK'ların bilgilerini içeren veriler, kişisel verilerin korunması ve kuruluşların bilgilerini koruma hakkı gözetilerek, kamuoyu ile paylaşılmalıdır.** Hesap verilebilirlik açısından, başvurusu kabul edilen ve reddedilen STK sayıları kamuoyuna açıklanmalıdır.
- 10- **Örgütlenme ile ilgili kanunların değişmesi durumunda, tekrar kayıt yapılması zorunlu olmamalıdır.** Kaydın yenilenmesi istisnai durumlarda büyük değişiklikler

getirildiğinde gerekli olabilir. Bu tip durumlarda, kamu kurumu makul bir tarih aralığında yeni kurallara uyması için STK'lara bildirimde bulunabilir. Ancak, yeniden kayıt yapılmadığı takdirde STK'lar faaliyetlerine yasal olarak devam edebilmelidir.

TÜRKİYE'DE YABANCI STK'LARIN KAYIT SÜRECİNE DAİR DEĞERLENDİRME⁵

Yabancı STK'ların Kuruluşu

Dernekler Yönetmeliği'nin 4. maddesinde yabancı dernek; "Yurt dışında kurulmuş olan dernekler ile dernek ve vakıf dışındaki kar amacı gütmeyen kuruluşlar" olarak tanımlanmaktadır.⁶ Merkezleri yurt dışında bulunan yabancı dernekler, yabancı vakıflar ve yabancı kar amacı gütmeyen kuruluşların (Yabancı STK'ların) Türkiye'de kayıt olması ve faaliyette bulunması; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu⁷, 5253 sayılı Dernekler Kanunu⁸ ve Dernekler Yönetmeliği ile düzenlenmektedir.

Dernekler Kanunu'nun 5. maddesinde "Yabancı dernekler, Dışişleri Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığının izniyle Türkiye'de faaliyette veya işbirliğinde bulunabilir, temsilcilik veya şube açabilir, dernek veya üst kuruluş kurabilir veya kurulmuş dernek veya üst kuruluşlara katılabilirler" ifadesi ile bu hakka sınırlama getirilmiştir. Ancak söz konusu sınırlama yürütmeye sınırsız bir takdir yetkisi vermektedir. İçişleri Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı herhangi bir gerekçe bildirmeksizin yabancı STK'ların örgütlenme hakkına sınırlama getirebilmektedir. Bu konuda yasada herhangi bir istisnaya yer verilmemiştir. Bu durum, örneğin çevre veya insan hakları gibi

5 Bu bölümdeki yasal çerçeve analizi TÜSEV'in "Sivil Toplum Aktif Katılım: Uluslararası Standartlar, Ulusal Mevzuattaki Engeller, Öneriler" raporu ile beraber Sivil Toplum Geliştirme Merkezi'nin "Sivil Toplum Örgütleri için Hukuk" yayınının ilgili bölümlerinden alınmıştır.

6 Dernekler Yönetmeliği. Erişim tarihi: 5 Haziran, 2016. <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.8038&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=Dernekler%20Y%C3%B6netmeli%C4%9Fi>

7 Türk Medeni Kanunu (4721 sayılı, Resmi Gazete Tarihi: 8/12/2001 Sayısı: 24607). Erişim tarihi: 5 Haziran, 2016. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4721.pdf>

8 Dernekler Kanunu (5253 sayılı, Resmi Gazete Tarihi: 23/11/2004 Sayısı: 25649). Erişim Tarihi: 5 Haziran, 2016. <https://www.dernekler.gov.tr/tr/mevzuat/kanun/5253-dernekler-kanunu.aspx>

alanlarda kamu yararına çalışmalar yürüten örgütlenmelerin dahi izinsiz olarak Türkiye'de faaliyet yürütmelerine engel olmaktadır. Yabancı dernekler şube açmalarının ardından mevcut mevzuata aykırı faaliyette bulunmaları durumunda derneklerle ilgili mevzuatta yer alan yaptırımlarla karşılaşacakları için ayrıca bir izin usulüne gerek bulunmamaktadır. Bu konudaki düzenlemeleri içeren Medeni Kanun'un 92. maddesinde ve Dernekler Kanunu'nun 5. maddesinde değişiklik yapılarak yabancı derneklere izin yerine bildirim usulü öngörülmesi yabancıların örgütlenme özgürlüğünün geliştirilmesi için daha uygun gözükmektedir. **Dernekler Kanunu'nun 5. maddesinde yer alan mevcut yasağın tamamen kaldırılması veya belirli alanlarda çalışma yürüten derneklerle sınırlanması ve belirlenecek alanların sınırlı olarak yasada açık şekilde belirtilmesi gerekmektedir.**

Yabancı STK'ların İçişleri Bakanlığına yapılan Türkiye'de faaliyette bulunma izin başvurularının sonuçlanması ile ilgili olarak mevzuatta herhangi bir süre öngörülmemiştir. Dernekler Dairesi Başkanlığı'nın yayınladığı belgeye göre yabancı STK'ların başvurularının sonuçlanma süreleri, başvuru yapan STK'nın faaliyet alanı, Türkiye'de faaliyet göstermek istediği bölge, ülkesi, uluslararası tanınırlığı gibi hususlara bağlı olarak değişmektedir.⁹

Dernekler Kanunu'nun 32(g) maddesinde, yetkili mercilerin izni olmaksızın yabancı derneklerin ve merkezi yurt dışında bulunan kar amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye'de temsilciliklerini veya şubelerini açanlara, faaliyetlerini yürütenlere, bunlarla işbirliğinde bulunanlara veya bunları üye kabul edenlere 1.000 TL (2016 yılı itibarıyla) idari para cezası verileceği belirtilmiştir. Bu durumda izinsiz açılan şube veya temsilcilik de kapatılabilecektir. Söz konusu düzenleme idari para cezası ile birlikte kapatma yaptırımı da öngörmüştür. **Bu durum orantılılık**

ilkesine aykırıdır ve öncelikle ihtarda bulunulması ardından kapatma yaptırımında bulunulması daha doğru gözükmektedir.

Türkiye'de faaliyet göstermesine izin verilen STK'ların faaliyet bölgesi ve faaliyet alanlarının sonradan değiştirilmesi için tekrar Bakanlık kararı gerekmektedir. Yabancı STK'ların başvuruları değerlendirilirken, başvuru dosyasında açıklanan amaç ve faaliyetler ile beraber faaliyet alanı olarak belirtilen il, iller veya ülke geneli dikkate alınarak incelenmektedir. Verilen izinler belirli faaliyet bölgesinde gösterilecek tanımlı faaliyetleri kapsamaktadır.

Yabancı Gerçek Kişilerin Örgütlenme Özgürlüğü

Anayasa'nın 33. maddesinde herkesin önceden izin almaksızın dernek kurabileceğine yer verilmesine ve yabancılarla ilgili bir sınırlama getirilmemesine karşın yasalarda bir dizi sınırlama mevcuttur.¹⁰ Medeni Kanun'un 93. maddesine göre "Türkiye'de yerleşme hakkına sahip olan yabancı gerçek kişiler, dernek kurabilirler veya kurulmuş derneklere üye olabilirler. Onursal üyelik için bu koşul aranmaz." Türkiye'de bulunan yabancılardan yalnızca yerleşme hakkına sahip olanlar dernek kurabilmektedir. Örgütlenme özgürlüğünün kullanımına yabancılar bakımından getirilen bu sınırlamanın günümüzde sürdürülmesi pek mümkün gözükmemektedir. **Dernek kuruluşuna ilişkin aranan yerleşme koşulu Medeni Kanun'dan çıkarılmalıdır.**

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri dernekler ve vakıflar için geçerlidir. Ancak vakıflar söz konusu olduğunda yabancıların vakıf kurucusu olmasına yönelik daha fazla sınırlama göze çarpmaktadır. Vakıflar Kanunu'nun 5. maddesine göre "Yabancılar, Türkiye'de, hukukî ve fiilî müteakabiliyet esasına göre yeni vakıf kurabilirler."¹¹ Maddede öngörülen tek şart "hukuki ve

⁹ İçişleri Bakanlığı, Dernekler Dairesi Başkanlığı, Yabancı STK'lar Açısından İzin Başvurusu ve Sonrası ile İlgili Dernekler Mevzuatı, Erişim tarihi: 4 Haziran, 2016. <https://www.dernekler.gov.tr/media/templates/dernekler/images/folder/Yab.STK.E%4C%9Fit.Sun-TR.ppt>

¹⁰ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (Kanun No.: 2709 Kabul Tarihi: 7.11.1982). Erişim tarihi: 6 Haziran, 2016. https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf

¹¹ Vakıflar Kanunu. (5737 sayılı, Resmi Gazete Tarihi: 27/2/2008 Sayısı : 26800 Erişim tarihi: 6 Haziran, 2016. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5737.pdf>

fiili mütakabiliyet" olarak tanımlanmıştır. Karşılıklılık ilkesinin yalnızca vakıflar için öngörülmesi bir uyumsuzluk oluşturmaktadır. Vakıf kuruluşuna dair mevcut yükümlülükler yanında yabancılar için karşılıklılık ilkesinin uygulanması bazı ülke vatandaşlarının kendisinden kaynaklanmayan bir nedenden dolayı örgütlenme özgürlüğünü kullanmasını engelleyecektir. Bu nedenle, **Vakıflar Kanunu'nun 5. maddesinde yer alan "hukukî ve fiilî mütakabiliyet esasına göre" ifadesi madde metninden çıkartılmalıdır.**

Aşağıdaki tabloda yabancı STK'ların kayıt süreçlerine ilişkin Türkiye'deki mevcut durum, Batı Balkanlar'daki ülkeler, Amerika ve Belçika'daki uygulamalar karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Türkiye araştırmanın kapsamında incelenen diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında, yabancı STK'lardan kayıt için en çok belge talep eden, kayıt sürecinde ve kayıt başvurularının değerlendirilmesi açısından ulusal STK'lardan farklı kriterler koyan, kayıt için üst bir otoriterinin onayını arayan ve başvurunun değerlendirilmesi için resmi değerlendirme süresi belirlemeyen tek ülke olarak görülmektedir.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ AÇISINDAN YABANCI STK'LARIN KAYIT SÜREÇLERİ

FARKLI ÜLKELERDE YABANCI STK'LARIN KAYIT SÜREÇLERİNE DAİR BİLGİLER							
	Yabancı STK'ların kaydını yapan kurum	Yabancı STK'ların kayıt olmak için sundukları belgeler	Ulusal STK'ların kayıt süreci ile farklı olan kurallar	Yabancı STK'ların kuruluş işlemleri için, ulusal STK'lara nazaran farklı kurumların onay veya görüşleri aranıyor mu?	Yabancı STK'ların kayıt süreçlerinin değerlendirilmesine ilişkin ulusal STK'lardan farklı kriterler var mı?	Başvuruların değerlendirilmesi için resmi bir değerlendirme süresi var mı?	Başvuru/Bildirim kabulü veya reddine dair geribildirim yapılıyor mu?
ABD	Gelir İdaresi	Vakfın amacını gösteren vakıf senedi, adres, kuruluşun ve yetkili kişinin ismi ile beraber cüzi bir kayıt ücreti ödenmelidir. Yetkili kişinin Amerikan vatandaşı olma şartı aranmaz.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur. Yabancı STK'lar için vergi muafiyeti yoktur (kurulduğu ülke ile ABD arasında özel anlaşmaların gerektirdiği bir istisna yok ise).	Hayır			
Belçika	Belçika Ticaret Mahkemesi	Vakfın amacını gösteren tüzük, bütçesi ve yönetim kuruluna dair bilgilerin Belçika makamlarınca tanınması için çevirileri yapılmalı ve hukuki onayları alınmalıdır. Yönetim Kurulu'nun Belçika'da bir ofis açmasına yönelik bir karar alması gerekmektedir. Bu kararda Kurucu/Yasal Temsilci'nin kimlik bilgileri ve ofisin adresi, temsilciliğin faaliyetleri de yer almalıdır. Aynı zamanda Kurucu/Yasal Temsilci'ye yetki veren bir yetki belgesi ve Kurucu/Yasal Temsilci'nin bu yetkiyi kabul ettiğine dair bir kabul mektubu gerekmektedir.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur. Kurumun Belçika'da "kurucu/ yasal temsilci" olarak bir kişiyi belirlemesi gerekmektedir. Bu kişi Belçika'da daimi oturma hakkı olan ya da Belçika vatandaşı olan bir gerçek kişi olmalıdır. Bu anlamda tüzel kişilere "yasal temsilci" olma sorumluluğu yüklenmemektedir.	Hayır	Hayır Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar Kanunu'nun ilgili maddeleri ulusal ve uluslararası kuruluşlar için geçerlidir ve kuruluş için şartları belirtmektedir.		
Bulgaristan	Bölge Mahkemeleri	Yabancı STK'nın ismi ve merkezinin adresi, ana faaliyet alanları, kayıt için başvuru adresi ve ana hedefleri, şubenin kurucusu/ yasal temsilcinin kişisel bilgileri ve kuruluş senedinde yer alan görev tanımı ve sorumlulukları belirtilmelidir. Dernekler için: Kuruluş sertifikası ve senedi ile birlikte, yurtdışında şube açılması ile ilgili yönetim kurulu kararı, dernek başkanının noter onaylı imza örneği ve kayıt ücreti makbuzu gerekir. Vakıflar için: Yukarıdaki belgelere ek olarak, ana varlığı gösteren banka hesap bilgileri, noter onaylı vakıf senedi ve kuruluş sertifikası gerekir.	Kayıt için sunulan belgeler bakımından farklılıklar olsa da kayıt prosedürleri benzerlikler taşımaktadır. Kayıt için aranan şartlar şunlardır: Şubenin kurucusu / yasal temsilcisi Bulgaristan vatandaşı olmalıdır. Yabancı STK'nın tüzel kişiliği ve kurucularının fiil ehliyeti bulunması gerekir. Kayıt için başvuran yabancı STK'nın ismi yanıltıcı ve ahlaka aykırı olamaz. Yabancı STK'lar kar amacı gütmemelidir.	Hayır	Hayır Ancak, değerlendirme sürecini düzenleyen kurallar olmadığı için Bölge Mahkemeleri'nin kararları birbirlerinden farklılık gösterebilir.	Hayır Bölge mahkemesi uygun bir süre içerisinde başvuruyu karara bağlar.	Eksik belgeler olması halinde yasal süreç durdurularak süreç ile ilgili yönlendirme yapılır. Eğer, başvuru yasalara aykırı ise hakim nedenleri ile birlikte kayıt talebini ret edebilir. Yüksek mahkemeye temyiz talebi için başvurulabilir.
Bosna Hersek	Bosna Hersek Federasyonu'nda ve kantonlarında Adalet Bakanlığı, Sırp Cumhuriyeti'nde Bölgesel Mahkemeler	Vakfın amacını gösteren vakıf senedi ile birlikte ilgili formun doldurulması ve bir temsilcinin belirtilmesi (vatandaşlık şartı aranmaz) gerekmektedir.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur.	Hayır	Hayır Vakıf senedinde belirtilen amaçların Bosna Hersek anayasasına ve uluslararası sözleşmelere aykırı maddeler açısından değerlendirilmesi yapılmaktadır.	30 gün	Evet
Sırbistan	Sırbistan İşletmeleri Kayıt Ajansı	Ulusal STK'ların kayıt sürecinde istenilen belgeler ile aynıdır.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur. Ulusal STK'lar için başvuru sürecinde belgelerin aslı istenirken, yabancı STK'lar noter onaylı belgeler sunabilirler.	Hayır	Hayır Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar Kanunu'nda yabancı STK'lar ile ilgili maddeler vardır. İstenilen tüm belgeler sağlandığı takdirde, yasalar açısından aykırılık oluşturmaya başvuru olumlu olarak sonuçlanmaktadır.	5 gün Bu süre ulusal STK'ların kayıt süresi ile aynıdır.	Evet Eksik belgelerin sağlanması ile ilgili olarak geribildirim verilmektedir.

FARKLI ÜLKELERDE YABANCI STK'LARIN KAYIT SÜREÇLERİNE DAİR BİLGİLER							
	Yabancı STK'ların kaydını yapan kurum	Yabancı STK'ların kayıt olmak için sundukları belgeler	Ulusal STK'ların kayıt süreci ile farklı olan kurallar	Yabancı STK'ların kuruluş işlemleri için, ulusal STK'lara nazaran farklı kurumların onay veya görüşleri aranıyor mu?	Yabancı STK'ların kayıt süreçlerinin değerlendirilmesine ilişkin ulusal STK'lardan farklı kriterler var mı?	Başvuruların değerlendirilmesi için resmi bir değerlendirme süresi var mı?	Başvuru/Bildirim kabulü veya reddine dair geribildirim yapılıyor mu?
Arnavutluk	Tiran Bölgesel Mahkemesi	Yabancı STK'nın kurulduğu ülkede tüzel kişiliğini gösteren belge. Yabancı STK'nın ilgili karar organı tarafından hazırlanan Arnavutluk'ta faaliyet gösterme ve kayıt olma amacını gösteren belge ile beraber vakıf senedinin hazırlanması. İlgili belgelerin Arnavutçaya çevirisi ve noter onayı gerekmektedir.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur.	Hayır	Hayır Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlar Kanunu'nda ilgili maddeler ile düzenlenmiş ve yabancı STK'ların da bu kurallara tabi olduğu belirtilmiştir. Yabancı STK'lar da ulusal STK'lardan beklendiği gibi Arnavutluk yasa ve kurallarına uygun şekilde faaliyet göstermesi beklenmektedir.	Evet Ulusal STK'ların kayıt süresi ile aynıdır. Mahkeme başvurusu 15 gün içinde karara bağlar ve 3 gün içerisinde karar başvurana iletilir.	Evet Eksik belgelerin tespit edilmesi durumunda mahkeme başvuru dosyasının tamamlanması için uygun bir tarih belirler.
Makedonya	Makedonya Cumhuriyeti Merkezi Kayıt Kuruluşu (Yabancı STK'lar için ayrı birim vardır)	Yabancı STK'nın ve sorumlu kişinin ismi, yabancı STK'nın açacağı şubenin ve sorumlu kişinin ismi; STK'nın amaç ve misyonu ile açacağı şubenin amaç ve misyonunu açıklayan belge sunulmalıdır. Belgeler sorumlu kişi tarafından imzalanmalı ve noter tarafından onaylanmalıdır.	Kurallar ve kayıt süreci açısından bir farklılık yoktur.	Hayır	Hayır Dernekler ve Vakıflar Kanununun ilgili maddesinde belirtilen başvuru için gerekli dokümanlar Ulusal ve Yabancı STK'lar için aynıdır.	Evet 5 gün içerisinde karara bağlanır ve 3 gün içerisinde karar başvurana iletilir.	Evet Eksik belgelerin sağlanması ile ilgili olarak da geribildirim verilmektedir.
Türkiye	Dernekler Dairesi Başkanlığı	Yabancı STK'nın, apostil şerhi bulunan orijinal dilindeki statüsü, Yabancı STK'nın statüsünün sadece amaç ve faaliyet alanlarını tanımlayan bölümünün noter onaylı Türkçe tercümesi (ilgili ülkedeki Türkiye Cumhuriyeti Konsoloslğunun onayı kabul edilmektedir); Yabancı STK'nın yetkili organı tarafından alınmış, şube kurucusu olarak görevlendirilen kişilerin de belirtildiği, Türkiye'de şube açılmasına dair karar örneği, Şube kurucusu olarak görevlendirilen kişiler veya yabancı STK'nın yetkilisi tarafından her sayfası imzalanmış Dernekler Yönetmeliği'nde belirtilen başvuru formu, Şube kurucusu olarak görevlendirilen kişiler tarafından her sayfası imzalanmış, Dernekler Yönetmeliği'nde bulunan örneğe uygun hazırlanmış statü, Şube kurucusu olarak görevlendirilen kişiler arasında yabancı uyruklular varsa, bunların Türkiye'de yerleşme hakkına sahip olduklarını gösterir ikamet tezkerelerinin fotokopileri.	Yabancı STK'ların kayıtları, ulusal derneklerden farklı olarak izin işlemine tabidir. Bunun dışında, yurt dışı şube/ temsilcilik şeklinde kurulan derneklere ve vakıflara, Türkiye'de mevcut diğer dernek ve vakıflarla aynı mevzuat hükümleri uygulanır. Ancak yabancı STK'lar, başvuru şekli ve faaliyetlerin bildirim gibi konularda ulusal mevzuata ek olarak, farklı yükümlülük ve kısıtlamalara tabidir. Dernekler Yönetmeliği'nin 22. maddesi uyarınca, yabancı vakıfların Türkiye'de şube ve temsilcilik açmaları, karşılıklı olma koşulu (mütekabiliyet) ve uluslararası alanda işbirliği yapılmasında yarar görülen hallerle kısıtlıdır.	Evet Yabancı STK'ların şube/temsilcilik veya kuruluşları Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığının izniyle olmaktadır.	Evet İçişleri Bakanlığı yabancı STK'ların başvuru süreçlerini Dışişleri Bakanlığının görüşünü alarak vermektedir. Fakat gerek İçişleri Bakanlığının onayını gerekse Dışişleri Bakanlığının görüşünü hangi kriterlere dayanarak verdiklerine dair mevzuatta açıklayıcı bir bilgi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, izin onayı ve reddine dair gerekçelerin de hangi kriterlere dayandırıldığı bilinmemektedir.	Başvurunun değerlendirme süresinin ne kadar olabileceğine ya da olması gerektiğine dair mevzuatta bir hüküm yoktur. İçişleri Bakanlığı tarafından değerlendirme tamamlandığında başvuru sahibine ve ilgili valilide 10 gün içerisinde bildirilir.	Evet Evraklarda eksiklikler bulunduğu tespit edilirse tamamlanması istenir. Dışişleri Bakanlığının görüşü alındıktan sonra İçişleri Bakanlığınca yapılan değerlendirmenin ardından başvuru sonuçlandırıldığında, başvuru sahibine form ve ekleri ile birlikte bildirilir.